



DETSKÁ MISIA
Máme dobrú správu.

PROSÍM, PAMÄTAJTE!

Názorné pomôcky pre tieto série lekcí môžu byť zakúpené vo väčšine úradov Detskej misie a cez online obchod Detskej misie. Pre zoznam úradov Detskej misie a online obchodov v Európe navštívte stránku www.teachkids.eu/sk a kliknite “Kontakty”.

Život Jozefa

Originálny text napísala: Katherine Hershey
Pre Európu adaptovala: Jennifer Haaijer



Copyright © 1951, 1979, 1994 Child Evangelism Fellowship Inc.

Translation © 2000 Child Evangelism Fellowship Inc.

Všetky práva vyhradené. (Použitie s povolením). Materiály môžu byť rozmnožované pre osobné, neziskové a neobchodné použitie. Navštívte www.teachkids.eu/sk pre viac podrobností k povoleniu.

Vydala: 2000, 2006 Detská misia, Legionárska 4, 811 07 Bratislava 1, Slovensko
www.detskamisiask.sk; e-mail: detskamisiask@detskamisiask.sk

ÚVOD

V dnešnom svete to vyzerá tak, že ľudský rozum môže zabezpečiť všetky odpovede a ľudské rozhodnutia samé určujú osud. Ak čítame o živote Jozefa v 1. knihe Mojžišovej, nesprávnosť týchto myšlienok sa stáva zrejmou, keď sa stretneme s Najvyšším Bohom. Ak učíte tieto lekcie, máte možnosť stretnúť sa s Božím pôsobením na Jozefa a Jeho vyvolených ľudí. „Ak by nebol Jozef egyptským väzňom, nemohol by byť ani egyptským panovníkom.” (Wiliam Secker). Modlím sa, aby skrze tieto lekcie mnoho učiteľov a detí slúžilo a verilo nášmu Najvyššiemu Pánovi.

Jennifer Haaijer

OBSAH

Lekcia	Strana
1. Jozef, milovaný syn.	3
2. Jozefa predajú bratia.	7
3. Jozef vo vezení.	11
4. Jozef je odmenený.	15
5. Jozef sa stará o svoju rodinu.	19

Zoznam používaných skratiek:

ÚP – ústredná pravda

ÚPN – ústredná pravda s aplikáciou pre nespasené deti

ÚPS – ústredná pravda s aplikáciou pre spasené deti

1. LEKCIA:

Jozef, milovaný syn

Písmo: 1M 29, 15 - 35
1M 30, 1 - 24
1M 35, 16 - 18
1M 37, 1 - 8

ÚP: *Vyvaruj sa žiarlivosti.*

Aplikácia: N: Jedine Kristus ťa môže oslobodiť od hriechu, dôveruj Mu.

Úvod: Problém Kevina a Emy. ÚP (ústredná pravda)

Sled udalostí: 1. Jakub sa ožení s dvomi ženami.
2. Lea a Ráchel na seba žiarlia. ÚPN
3. Lei sa narodí synovia.
4. Ráchel má syna Jozefa.
5. Ráchel sa narodí druhé dieťa a ona zomiera.
6. Jozef dospieva. ÚPN
7. Jakub dáva Jozefovi odev.
8. Bratia nenávidia Jozefa.

Vyvrcholenie: Jozef rozpráva o svojich snoch.

Záver: Bratia sú rozzúrení. ÚPN

Verš na zapamätanie: Ján 8, 36: „Keď vás teda Syn vyslobodí, budete skutočne slobodní.“

Názorné pomôcky:

Použite vonkajšie pozadie s figúrkami J-1 – J-14. Pozadie so stanmi môže byť použité pri scénach 1 – 3. Pre učenie ústrednej pravdy vystrihnite kruh z bieleho papiera približne s 25 cm priemerom. Urobte ho tak, aby mohol byť použitý ako názorná pomôcka. Na jeho jednu stranu napíšte „vyvaruj sa“ červenými hrubými písmenami a na druhú „žiarlivosť“ zelenými písmenami.

Pre každú lekciu je určený samostatný verš na zapamätanie. Ak sa učí všetkých päť lekcí, navrhujeme vybrať a dôkladne naučiť tri verše. Táto lekcia je zameraná hlavne pre nespasené deti, preto by bolo dobré zahrnúť do programu „cvičenie s mečom“, v ktorom sa učí kresťanský postoj k žiarlivosti. Deti použijú svoje Biblie ako meč na to, aby našli odpovede na dané otázky. Ak dieťa nájde 3 oved', postaví sa a povie ju.

Učiteľ: „Dajte meče do pošvy.“ (Deti, dajte si meče pod pazuchu).

Učiteľ: „Odkiaľ prichádza žiarlivosť (závisť)?“ G 5, 19 - 21

„Vytaste si svoje meče.“ (Deti držia Biblie v rukách.)

Učiteľ: „Útok!“ Deti hľadajú v Biblii odpovede. Ak dieťa odpovie, že to prichádza z našej prirodzenej hriechnosti, vysvetli, že táto časť našej povahy môže byť stále menšia a menšia, ak patríme Pánovi Ježišovi. Chce, aby sme boli ako On sám.

Opakujte hru s nasledujúcimi otázkami a uistite sa, či deti rozumejú odpovediam.

- Čo má kresťan robiť, keď je pokúšaný žiarlivosťou (závisťou)? Ž 103, 2

(Odpoveď: *Ďakuj Bohu za to, čo ti dal. Vďačnosť vyháňa závisť.*)

- Prečo môžu byť kresťania spokojní? Žid 13, 5

(Odpoveď: *Boh je s nimi a to je lepšie ako čokoľvek iné.*)

ÚVOD

„Je to stále rovnaké,“ myslel si Kevin. Bol so všetkými svojimi priateľmi. Každý chcel byť s ním. Kevin mal niekoľkých priateľov, ale každý sa priatelil aj s Tomášom.

„Mami, prečo nemôžem mať viac šiat? Alicia má nové nohavice s ramienkami. To nie je spravodlivé.“

„Ale Ema, to mi hovoríš tak často,“ odpovedala jej mama. „Vieš, že si nemôžeme dovoliť tak veľa nových vecí. Akokoľvek, tvoje oblečenie je tiež pekné.“

„Ale nie také pekné ako Alicine,“ poznamenala Ema.

Kevin mal problém. Ema mala problém. Aký problém to bol? (*Dovoľte deťom odpovedať.*) Boli závistliví. Začalo to túžbou po veciach, ktoré mal niekto iný. Čo chcel Kevin? Čo chcela Ema? Cítil si sa niekedy ako oni? Ak áno, závidel si. Jeden z Božích príkazov je, aby sme netúžili po niečom, čo nám nepatrí. Najprv chceš niečo, čo má niekto druhý, potom začneš závidieť. To je neposlúchanie Boha. Je to veľmi zlé. Tak (*zdvihnite ÚP napísanú na tvrdom papieri*) vyvaruj sa závidieť. Možno je závidieť v tvojom živote alebo v tvojej rodine. Dnes si povieme o biblickej rodine, kde bolo veľa závidieť.

SCÉNA 1:

(*Vonkajšie pozadie, umiestnite figúrky Lea J-2, Ráchel J-3, Jákob J-1.*)

Jákob z 1. knihy Mojžišovej v našej Biblii mal dve ženy. (*Ak sa učí o biblických mužoch, nie je potrebné obširne vysvetľovanie.*) Jákob neplánoval mať dve manželky. Jákob ľúbil Ráchel a chcel sa s ňou oženiť. Ráchelin otec sľúbil Jákobovi, že sa s ňou môže oženiť, ak uňho odpracuje sedem rokov. Keď Jákob odpracoval sedem rokov, Ráchelin otec ho podviedol a oženil ho s jej staršou sestrou Leou. Jákob Leu neľúbil. Stále ľúbil Ráchel a chcel ju za manželku. Jej otec povedal Jákobovi, že môže mať aj Ráchel, ak odpracuje ďalších sedem rokov. V tom čase zákony tejto krajiny boli iné, ako sú naše. Mnoho mužov malo viac ako jednu manželku. Tak sa Jákob oženil aj s Ráchel. Nebolo to najlepšie riešenie, a preto mali veľa problémov.

Lea závidela svojej sestre, pretože Jákob ľúbil Ráchel a nie ju. Lea sa snažila pripútať Jákoba k sebe. Myslela si, že by bola šťastná, keby jej Jákob venoval toľko pozornosti ako Ráchel. Jákob si nevybral Leu za svoju manželku. Vybral si Ráchel a ľúbil ju. Nečudujme sa, že Lea žiarlila. Jedného dňa sa však stalo niečo, čo urobilo Leu šťastnou. Narodil sa jej chlapec, Jákobov prvý syn. „Teraz ma môj manžel bude ľubiť“ povedala. Pomenovala svojho malého syna Rúben, čo znamená „Pozri, syn!“ (*Umiestnite dieťa, figúrka J-4.*)

Neskôr mala Lea ďalších synov. Volali sa Šimeón a Lévi.

Ráchel bola žiarlivá. Biblia hovorí: „Ráchel závidela svojej sestre.“ Ráchel nemala deti a Lea mala štyroch synov. Jej štvrtý syn bol Júda.

SCÉNA 2:

(*Tá istá scéna. Odložte figúrku J-4 a umiestnite J-5.*)

Všetky Leine deti boli synovia a Lea bola presvedčená, že Jákob ju bude ľubiť viac ako Ráchel. Ale nestalo sa to a Lea žiarlila.

Ráchel neznášala pohľad na Leine deti. Áno, Jákob ju ľúbil, ale ona tak žiarlila na Leu, že mu povedala: „Zomriem, ak nebudem mať deti.“ Medzi oboma sestrami boli hádky, výmeny názorov a nevráživosť. Bolo to stále horšie a horšie. Takto je to so žiarlivosťou. Často začína ako tajné myšlienky. Boh pozná, keď žiarlime na svojho blížneho, pretože je múdry. Tvoja žiarlivosť na priateľove hračky môže byť skrytá; **vyvaruj** sa jej (*zdvihnite napísanú ÚP*) - zarmucuješ Boha. Boh hovorí v Biblii, že žiarlivosť je hriech a vedie k hádkam (Jk 3, 16).

Je to ako byť spútaný povrazom (*učiteľ použije povraz na zviazanie dieťaťa, kým hovorí*). Žiarlivosť začína v tvojom srdci, často máš závistlivé myšlienky. Potom sa hádaš s osobou, ktorá má lepšie hračky alebo krajšie šaty. Si nahneváný. Plánuješ klamstvá. Je to horšie - začínaš nenávidieť toho človeka. To všetko sa začína so žiarlivosťou. Staneš sa spútaným všetkými týmito zlými vecami a nemôžeš sa oslobodiť. (*Ukážte na dieťa, ktoré sa nemôže vyslobodiť a nechajte ho naďalej zviazané.*) Aká hrozná vec je žiarlivosť. Boh nás pred ňou varuje. Prináša tie isté problémy a smútok ako v Jákobovom dome.

Niekedy však boli šťastní. Každý krát, keď sa Lei narodil syn, bola šťastná. Jeden syn sa volal Ašer, čo znamená „šťastný“. Čoskoro Jákob musel byť tiež veľmi šťastný zo všetkých svojich detí. (*Pridajte figúrku J-6.*) Mal desať synov a jednu dcéru, ale žiadne z detí nebolo Rácheline. (*Učiteľ, je lepšie ostať pri tomto, ako to komplikovať synmi slúžok, pokiaľ deti nekladú otázky.*)

Potom prišlo k nej najväčšie šťastie. Biblia hovorí, že Boh si spomenul na Ráchel a odpovedal na jej modlitby. Dal jej syna. (*Umiestnite figúrku J-4 k Ráchel.*)

„Bude sa volať Jozef,“ povedala, „viem, že Boh mi dá ďalšieho syna.“

Maličký Jozef priniesol veľa radosti Ráchel a Jákobovi. Jákob sa tešil z tohto syna viac ako z ostatných. Pochabo prejavoval viac pozornosti Jozefovi. Bolo to preto, že veľmi ľúbil Ráchel a zvlášť jej syna. Uhádni, čo bratia cítili k Jozefovi? Áno - žiarlili. (*Odložte všetky figúrky.*)

Jozef mal šesť rokov, keď sa Ráchel narodil druhý syn. Mala pravdu, keď hovorila, že Boh jej dá ďalšieho syna. Narodenie tohto dieťaťa prinieslo však mnoho smútku. Hneď po pôrode Ráchel zomrela. Jákob pomenoval toto dieťa Benjamín. Bol to jeho posledný dvanásty syn.

SCÉNA 3:

(Vonkajšie pozadie, umiestnite dvanásť figúrok synov J-7 – J-11.)

Aká veľká rodina! Dvanásť synov. Chcel by si patriť do rodiny ako je táto? Bola to veľmi zvláštna rodina. Bol to začiatok národa ako Boh zaslúbil Abrahámovi. Boli pomenovaní ako deti Izraela. Neskôr ich potomci (deti ich detí atď.) boli nazývaní Židmi. Dnes Židia žijú v krajinách po celom svete. Mnoho z nich žije v krajine, ktorú Boh zaslúbil Abrahámovi, v Izraeli. Izrael je nové meno, ktoré dal Boh Jákobovi (1M 35, 9 - 13).

Jákob a jeho rodina žila v Izraeli. Roky plynuli a Jozef rástol, často vidiac závisť svojich bratov. On bol však iný. Nikde nečítame, že Jozef bol žiarlivý. Som si istý, že si často želal, aby jeho matka žila. Možno bol pokúšaný žiarlivosťou na svojich bratov, ktorí mali matku. Ale Boh bol Bohom Jozefa. Jozef Ho miloval a poslúchal. To je jediný spôsob, ako môžeme byť slobodní od žiarlivosti a akéhokoľvek hriechu. Sám sa nemôžeš oslobodiť. *(Ukážte na zviazané dieťa, ktoré sa nemôže oslobodiť.)* Iba jediná osoba to môže pre teba urobiť. Tou osobou je Ježiš Kristus, jediný Boží Syn, ktorý zomrel na kríži aby ťa oslobodil. Tieto povrazy môžem prestrihnúť *(urobte to a oslobodte dieťa)*, ale od hriechu ťa môže oslobodiť len Ježiš Kristus. Boh hovorí v Biblii: „Keď vás teda Syn vyslobodí *(to je Pán Ježiš Kristus)*, budete skutočne slobodní.” (J 8, 36) Ak chceš byť skutočne slobodný, ver, že Ježiš to urobí pre teba. Uver mu dnes. Potom budeš slobodný milovať a poslúchať Boha, aj keď druhí okolo teba to nerobia.

Možno si myslíš: „Áno, chcem byť slobodný, nechcem byť zajatý ďalej hriechom, ale stále nerozumiem, ako sa to môže stať.” Som rád, že ti môžem vysvetliť viac z Biblie. Keď sa skončí hodina, ostaň na svojom mieste a ja budem vedieť, že sa chceš rozprávať so mnou. Boh ťa môže zmeniť, urobil to pre Jozefa. Je skutočne dôležité, aby si vedel, ako ťa môže Boh oslobodiť od hriechu a zmeniť tak, ako zmenil Jozefa.

Keď mal Jozef sedemnášť rokov, pracoval ako pastier so svojimi staršími bratmi. Raz bratia urobili veľmi zlú vec a Jozef to povedal otcovi. To spôsobilo, že ho bratia začali nenávidieť.

Jákob naďalej dával najavo, že Jozef je jeho obľúbený syn. Mať obľúbenca v rodine vždy spôsobuje problémy a bolo to tak i v tejto rodine. Hlavne, keď dal Jákob Jozefovi krásny dar.

SCÉNA 4:

(Tá istá scéna, umiestnite Jákoba J-1, vymeňte figúrku Jozefa J-10 za J-12 v kabáte.)

Bol to zvláštny, žiarivo farebný kabát. Osoba, čo ho nosila, bola považovaná za vyššie postavenú. Som presvedčený, že bratia medzi sebou reptali a povedali škaredé slová Jozefovi. Biblia hovorí, že nenávideli Jozefa. Žiarlivosť ich skutočne ovládla. Nestarali sa o to, že zarmucujú Boha. *(Odložte figúrku Jákoba J-1.)*

Jedného dňa mal Jozef povedať niečo veľmi dôležité svojej rodine. Zišli sa, aby ho vypočuli. „Mal som sen,” povedal, „zvláštny sen. Všetci sme pracovali na poli. Viazali sme pšenicu do snopov. Môj snop sa postavil a vztýčil. Všetky vaše snopy stáli okolo a klaňali sa môjmu.” *(Umiestnite snopy J-13)*

„Tak ty si myslíš, že nám budeš vládnuť?” zakričali všetci znechutene.

“Budeme sa ti klaňať?”

“Nikdy!”

Začali Jozefa nenávidieť viac ako kedykoľvek predtým a dali mu prezývku - Snívač.

V tom čase ešte nebola napísaná Biblia a Boh dával niekedy svoje posolstvá v snoch. Boh chcel povedať niečo Jozefovi cez sen, ale jeho bratia to nechceli vedieť. Žiarlivosť ich natoľko ovládala, že nechceli počúvať posolstvo od Boha.

Žiarlivosť to môže spraviť aj v tvojom živote. Môže ťa ovládnuť, ak nebudeš chcieť počuť Božie slovo. Nebudeš chcieť počuť, ako byť slobodný od hriechu. Musíš sa VYVAROVAŤ hriechu. Dávaj pozor, si v nebezpečenstve. Hriech a zlé veci, ktoré ťa ovládajú, ťa odvádzajú od Boha natrvalo. Potrebuješ byť oslobodený. „Keď vás teda Syn vyslobodí, budete skutočne slobodní.” (J 8, 36)

Nechceš Mu uveriť, aby ťa teraz oslobodil? Môžeš mu povedať, že doteraz ťa ovládal hriech a zlé veci. Ďakuj Mu, že zomrel za teba, aby si bol slobodný a popros Ho, aby ťa dnes oslobodil.

Vyvaruj sa žiarlivosti, nie tak, ako to urobili Jozefovi bratia. Nabudúce si povieme, či sa ich vzťahy zlepšili alebo nie. *(Učiteľ, daj tichú chvíľku, kedy môžu deti odpovedať vo svojich srdciach na Božie slovo.)*

Kontrolné otázky pre 1. lekcii:

1. Prečo Lea a Ráchel žiarlili na seba?
2. Ako sa začína žiarlivosť v tvojom srdci?
3. K čomu môže žiarlivosť viesť?
4. Koľko synov mal Jákob?
5. Ako ukázal Jákob, že Jozef je jeho obľúbený syn?
6. Ako sa môžeš oslobodiť od žiarlivosti?
7. Prečo ťa môže oslobodiť Ježiš Kristus?
8. Prečo sa nemôžeš oslobodiť sám?
9. Akú prezývku dali bratia Jozefovi?
10. Čo sa snívalo Jozefovi?
11. Kto bol Jozefov najmladší brat?

Navrhované aktivity:

Môžete vložiť do programu štvrt' hodiny, počas ktorej bude každé dieťa robiť Jozefov kabát. Vyberte niekoľko farebných papierov. Každé dieťa si vyberie farbu kabáta. Nakreslí ho naň, vystrihne a ozdobí rukávy. Použite kabáty na to, aby ste zaujali deti. Keď bude kabát hotový, môžu si ho vziať domov.

2. LEKCIA:

Bratia predajú Jozefa

Písmo: 1M 37, 9 - 35; 1M 42, 21 - 22

ÚP: *Všetky Božie deti majú niekedy ťažké chvíle.*

Aplikácia: **S:** Pochop, že všetky skúšky sú dobré a že Boh je s tebou.

Úvod: Ako sa stane zo zlata šperk?

Sled udalostí:

1. Jozef rozpráva svoj druhý sen.
2. Bratia Jozefa nenávidia ešte viac. ÚP
3. Jákob posielal Jozefa navštíviť bratov.
4. Jozef ide do Síchemu. ÚPS
5. Nachádza bratov v Dótáne.
6. Bratia ho vidia a postavajú sa proti nemu.
7. Hodia ho do jamy.

Vyvrcholenie: Predajú ho obchodníkom. ÚPS

Záver: Bratia vzali Jozefov kabát Jákobovi. ÚPS

Verš na zapamätanie: Žalm 46, 1: „Boh nám je útočiskom a silou, pomocou v súžení vždy osvedčenou.“

Názorné pomôcky: Vonkajšie pozadie smie byť použité pre všetky scény alebo použite pozadie so stanmi pre scény 1 a 2. Použite figúrky J-1, J-7 – 9, J-12, J-15 – 23

LEKCIA

Táto lekcia je určená najmä pre spasené deti. Nasledujúce evanjelium je určené ako krátka výzva pre nespasené deti a môže byť zahrnutá v inej časti programu.

Tento príbeh rozprávalo niekoľko krásnych vtákov určených na predaj. Boli zavreté vo veľkej klietke. Samozrejme, chceli uletieť, ale nemohli. Jedného dňa išiel okolo muž a opýtal sa: „Koľko je tých vtákov?“ Boli dosť drahé, takže bolo prekvapujúce, keď muž povedal: „Všetky ich kúpim.“ Zaplatil za ne, prišiel ku klietke a otvoril ju. Všetky vtáky vyleteli von oslobodené. Muž zaplatil ich cenu, aby ich pustil na slobodu. Ak nepoznáš Pána Ježiša ako svojho Záchrancu, si zajatý hriechom a Satanom. Pán Ježiš prišiel, aby nás oslobodil. Zaplatil veľmi veľkú cenu. Zomrel na kríži za chlapcov a dievčatá, mužov a ženy, ktorí boli ovládnutí hriechom. Ukázal, že hriech a smrť Ho nemôže ovládnuť, keď vstal z mŕtvych. Ak Mu veríš, môže ťa oslobodiť od hriechu. 10 ätaj si verš z minulej lekcie: „Keď vás teda Syn vyslobodí, budete skutočne slobodní.“ J 8, 36

ÚVOD

(Učiteľ drží v ruke niečo zo zlata, prsteň alebo brošňu.)

Zlato je veľmi cenné. Vieš mi povedať, odkiaľ pochádza? Áno, ťaží sa a keď sa vynesie na povrch, nevyzerá ako toto všetko. Musí byť rozpálené, aby sa z neho odstránili všetky prísady, ktoré nie sú zlaté, až potom sa objaví samotné zlato. Až potom je pripravené, aby sa z neho spravili prstene alebo niečo iné. Jozefa môžeme prirovnať ku zlatu. Skús rozmýšľať, prečo je Jozef ako zlato? Opýtam sa ťa, keď prídem na koniec tejto lekcie.

SCÉNA 1:

(Vonkajšie pozadie so stanmi, umiestnite Jozefa a jeho bratov, figúrky J-7 – 9, J-12.)

„Mal som iný sen,“ povedal Jozef jedného dňa. Jeho bratia neboli tým nadšení, ale počúvali. „Snívalo sa mi, že slnko, mesiac a jedenásť hviezd sa mi klaňalo,“ pokračoval Jozef.

„Budeme sa ja, tvoja matka *(myslí sa tým Lea)* a tvoji bratia klaňať tebe?“ opýtal sa Jákob prekvapene. Bratia boli nahnevaní, žiarliví a rozzúrení. Čo si bude myslieť tento mladší brat o nich nabudúce? Prezývali ho Snívač a nenávideli ho. Boh niečo hovoril v týchto snoch, ale ich to nezaujímalo. Nechceli počuť, čo Boh hovoril. Rovnako nechceli počúvať Jozefa a dali mu to jasne najavo.

Jozef dôveroval Bohu a predsa mal najťažší život. Bratia boli v prevahe a dávali mu najavo, ako ho nenávidia. Stáva sa to často aj Božím deťom. Kráľ Dávid, ktorý napísal mnoho žalmov v Biblii, často hovoril, aký ťažký život prežíva, zatiaľ čo sa zdá, že tí, ktorí nemilujú Boha, majú menej problémov. Pán Ježiš povedal,

že tí, ktorí Ho nasledujú, majú ťažký život (J 16, 33). Všetky Božie deti, ktoré veria, že Ježiš je ich Spasiteľ, majú ťažký život, ale samozrejme nie vždy. Možno si jediný kresťan v tvojej rodine, alebo v tvojej triede a je to pre teba veľmi ťažké. Možno si to ty, kto má stále ťažkosti. Myslíš si: „Mám to ťažšie ako ktokoľvek iný,“ alebo: „To nie je spravodlivé, ja som kresťan.“ Pamätaj, že to sa niekedy stáva všetkým Božím deťom. Ja mám tiež problémy a Jozef ich mal takisto.

Bolo ťažké počúvať nadávky svojich bratov. Som si istý, že Jozef bol rád, že odišli preč z domu starať sa o otcove ovce. (*Odstráňte bratov, figúrky J-7 – 9.*)

SCÉNA 2:

(*Vonkajšie pozadie so stanmi, umiestnite Jáкова, figúrka J-1, Jozefa J-12.*)

Po nejakom čase, čo boli bratia preč, Jákob sa začal o nich zaujímať. „Pod' sem, Jozef,“ zavolať si ho jedného dňa. „Chcem ťa poslať za tvojimi bratmi. Starajú sa o stáda oviec a kôz pri Sícheme.“

„Tu som,“ odpovedal Jozef, „pôjdem tam.“

„Zisti, či je s nimi všetko v poriadku. Pozri sa, či nemajú nejaký problém so stádami. A prines mi o tom správu,“ povedal jeho otec.

Jozef vedel, že ho bratia stále nenávidia, ale splnil otcovu vôľu.

SCÉNA 3:

(*Vonkajšie pozadie, umiestnite Jozefa, figúrku J-15.*)

Do Síchemu bola dlhá cesta, okolo 75 km. Prejsť 75 km pešo a netešiť sa, že uvidí svojich bratov na konci cesty, bolo ťažké, ale Jozef tam išiel, lebo to bolo správne. Niekedy, tým že si kresťan a máš robiť správne veci, je to ťažké pre teba.

Porozprávam vám o Zuzke. Rozhodla sa, že nevynechá nové dievča Naďu zo spoločnej zábavy. Cez prestávku ju zavolať, aby sa s ňou hrala. Keď to videli ostatné dievčatá, povedali: „Keď chceš Naďu, nemôžeš mať nás.“ Bolo to pre Zuzku ťažké. Stalo sa to preto, lebo urobila, čo bolo správne. Boh nesľúbil, že Jeho deti budú mať ľahký život. Jozef vedel, že to bude ťažké, keď sa stretne s bratmi. Ale kde boli? Jozef kráčal skoro dva dni, kým prišiel do Síchemu. Mužov ani ovce nebolo vidieť.

„Čo hľadáš?“ opýtal sa cudzinec.

„Hľadám svojich bratov,“ odpovedal Jozef. „Povedz mi prosím, nevieš kde sú?“

„Presťahovali sa,“ vysvetľoval muž. „Počul som ich hovoriť, že idú do Dótánu.“

Dótán bol o 22 km ďalej, ale Jozef sa potešil získaným informáciám a vyrazil na cestu.

Bol ešte ďaleko, keď ho bratia zbadali.

SCÉNA 4:

(*Vonkajšie pozadie, umiestnite jamu (cisternu) figúrku J-18; bratov J-16 – 17; ovce J-19.*)

„Pozerajte,“ povedali, „prichádza Snívač!“ Bratia rozmýšľali, čo urobia Jozefovi, keď príde.

„Pozrite, prázdna cisterna,“ povedal jeden z nich, „zabime ho a jeho telo hodme do nej. A povieme, že ho museli zabiť divé zvieratá. Potom uvidíme, čo ostane z jeho snov.“

Ale Rúben, najstarší z nich, nechcel, aby urobili takú hroznú vec. „Nezhrešme na chlapcovi, nezabime ho,“ povedal Rúben. „Hodme ho do cisterny (prázdna nádrž na vodu), ale nezraňme ho.“

(ÚP) Rúben plánoval, že sa vráti, vytiahne Jozefa z jamy a pošle ho domov. Samozrejme bude to potom, keď ostatní bratia odídu. Rúben sa musel báť bratov napriek tomu, že boli mladší. Je ťažké hovoriť proti zlu, keď si sám, aj keď je to správna vec. Rúben nepovedal nič viac. (*Odložte J-16 – 17; umiestnite J-7 – 9.*)

Keď Jozef prišiel, chytili ho a stiahli z neho jeho pekný plášť.

Jozef mohol vidieť, že plánovali niečo zlé. Pokúšal sa s nimi porozprávať, ale nepočúvali ho. Hodili ho do jamy. (*Odstráňte Jozefa, figúrka J-15.*)

Stalo sa to tak rýchle, že Jozef nestihol zaregistrovať, čo sa deje. Pre nejakú príčinu Rúben opustil skupinu. (*Premiestnite Rúbena J-8.*) Bola to najhoršia vec, aká sa kedy Jozefovi stala. Bratia to urobili a Boh to dovolil. Môžeme si byť istí, že keď sa nám stane niečo zlé, Boh to dovolil, pretože má na to dôvod. Niekedy používa Boh ťažkosti, aby nás naučil dôverovať Mu. Ako oheň vyčistí zlato, tak ťažké chvíle urobia našu vieru čistou a silnou. Tak to bolo aj so Silviou. Nevedela pochopiť, prečo od nich odišiel jej otec. Silvia poznala Pána Ježiša ako svojho Spasiteľa, bola Božím dieťaťom. Počas tých ťažkých mesiacov často plakala a hovorila Bohu, aká zranená a nešťastná sa cíti byť. V skutočnosti sa omnoho viac rozprávala s Bohom ako predtým, keď jej bolo dobre. Boh bol skutočne jej útočiskom a silou a bol pre ňu oveľa skutočnejší. Tak sa učila pomáhať v malých veciach svojej mame. (Toto vyučovanie je založené na 1. Petra 1, 7.) Boh pomohol Silvii v ťažkom

čase a som presvedčený, že pomohol aj Jozefovi. Bolo však ťažké pamätať na to, keď sa pozrel hore z hlbokej jamy.

SCÉNA 5:

(Odložte bratov a umiestnite bratov pri obede, figúrka J-16.)

Bratia si nevšimli, keď ich Jozef prosil, aby ho vytiahli von. Akoby som počul jeho volanie z dna jamy: „Nenechávajte ma tu... Júda, vytiahni ma... Šimeón, prečo mi to robíš?... Lévi, pomôž mi!“ Ale nikto ho nepočúval. Bratia si posadali a obedovali!!!

Viem si predstaviť, ako jedli a smiali sa na tom, čo urobili Jozefovi. Kým jedli, všimli si skupinu obchodníkov na ťavách, ktorá prechádzala okolo nich. Júda dostal nápad. Povedal ho svojim bratom.

SCÉNA 6:

(Umiestnite ťavy, figúrku J-20.)

„Čo budeme mať z toho, ak ho zabijeme a skryjeme ho tu?“ opýtal sa. Vyzerá to tak, že Júda neplánoval počúvnuť Rúbenove návrhy. Stále plánovali Jozefovu smrť. „Podťe,“ povedal ostatným, „predajme ho obchodníkom z karavány. Je to lepšie, ako ho zabiť. Nakoniec je to náš brat. Môžeme zaňho dostať nejaké peniaze.“ (posledná veta je odvodená z verša 26, „čo by sme mali z toho...“) Júda sa mohol zahrávať s touto múdrou myšlienkou. Bratia s ním súhlasili. *(Umiestnite Jozefa J-21; obchodníka J-22.)*

Vytiahli Jozefa z jamy a ponúkli ho na predaj. Možno sa dohadovali na cene. „Dvadsať strieborných. To je všetko, čo vám dám,“ povedal obchodník. Júda a ostatní súhlasili a Jozef bol predaný za dvadsať strieborných.

Ťavia karavána odišla a vzala Jozefa so sebou. Jeho bratia neočakávali, že ho ešte niekedy uvidia. *(Odložte všetky postavy okrem jamy.)*

Jozef bol predaný do cudzej krajiny, ktorú vôbec nepoznal. Vyzerá to kruto a nespravodlivo. Bol jediný z bratov, kto miloval Boha a mal sa tak zle. Spomeň si, čo povedal Pán Ježiš o tých, čo Ho nasledujú. Budú mať ťažkosti. Ak je Pán Ježiš tvojím Spasiteľom, môžeš si byť istý, že Boh je s tebou, nech sa deje čokoľvek. To je to, čo sme sa učili vo verši na zapamätanie. Povedzme ho spolu: „Boh nám je útočiskom a silou, pomocou v súžení vždy osvedčenou.“ (Ž 46, 1).

Keď je doma veľa problémov, ak si chorý, ak sa priatelia postavia proti tebe, Boh je s tebou. Pomôže ti to prekonať. Možno sa cítiš veľmi osamelý, ale my nie sme sami. Jozef sa musel cítiť osamelý, ďaleko od svojho otca, svojej vlastnej krajiny, ale nebol vzdialený od svojho nebeského Otca.

SCÉNA 7:

(Umiestnite Rúbena, figúrka J-8 pri jame.)

Rúben voči Jozefovi mal trochu lásky. Ako plánoval, vrátil sa k jame vytiahnuť Jozefa. Pozerajúc sa do tmavej jamy nemohol Jozefa vidieť. Možno si myslel, že je veľká tma a zavolať: „Jozef!“ Žiadna odpoveď. Vtedy si Rúben uvedomil, že Jozef tam nie je! *(Premiestnite Rúbena.)*

Ponáhľal sa nájsť ostatných. „Stratil sa!“ vysvetľoval. „Nie je v jame. Kam mám ísť, aby som ho našiel?“

Biblia nehovorí o tom, ako vysvetlili Rúbenovi Jozefovo zmiznutie. Pretože bol najstarší, Rúben si bol istý, že otec ho urobí zodpovedným za jeho zmiznutie. „Čo mám povedať otcovi?“ Opýtal sa asi.

Spoločne sa dohodli, čo urobia. Zabili kozu a do jej krvi namočili Jozefov plášť. Potom vzali plášť domov Jozefovmu otcovi. „Našli sme toto,“ klamali. „Je to plášť tvojho syna alebo nie?“

Jákob vedel, že to je jeho kabát. „Ó, to je kabát môjho syna,“ povedal. „Muselo ho zožrať divé zviera. Jozef je bez pochyby roztrhaný na kusy.“

Bolo veľmi smutné vidieť Jákobov zármutok. Nič ho nevedelo potešiť. (Samozrejme, jeho synovia neplánovali, že mu niekedy povedia pravdu.) „Budem žialiť za svojim synom, kým nezomriem,“ povedal Jákob. Každý deň nariekal.

Ako žiarlivosť viedla bratov k takémuto činu? *(Dovoľte deťom, aby odpovedali.)* Spomeňte si, čo sme sa učili minule. Dávaj si pozor! Je veľmi smutné, ak je niekto ovládaný zlom, ako boli títo muži. Aký si ty dnes? Si ako títo bratia? Počul si o Bohu, počul si o evanjeliu, ale stále si zajatý zlými vecami, ktoré robíš? Nechceš veriť Pánovi Ježišovi, aby ťa oslobodil? Môžeš tak urobiť teraz, kde si. Pamätaj si, že všetky Božie deti niekedy majú ťažkosti. Boh použije problémy a ťažkosti na to, aby si Mu viac veril. Najlepšie na všetkom je, že je stále s tebou a pomáha ti všetko prekonať.

Teraz sa vráťme k mojej otázke z úvodu: Prečo je Jozef ako zlato? (*Dovoľte deťom, aby odpovedali.*) Počas krátkej diskusie sa uisti o tom, či deti rozumeli, že ťažkosti môžu očistiť našu vieru a môžeme sa učiť skutočne veriť Bohu. (*Uzavrte hodinu modlitbou za kresťanské deti, ktoré majú ťažkosti.*)

Kontrolné otázky pre 2. lekcii:

1. Čo sa snívало Jozefovi v druhom sne?
2. Prečo musel ísť do Síchemu?
3. Prečo Jozef hľadal svojich bratov, aj keď vedel, že ho nenávidia?
4. Ako vieme, že všetky Božie deti majú ťažkosti?
5. Čo urobili Jozefovi bratia ako prvé, keď ich našiel?
6. Za koľko ho predali?
7. Prečo Boh dovolí, aby prišli ťažkosti na Jeho deti?
8. Čo mohlo potešiť Jozefa, keď bol predaný do cudzej krajiny?
9. Ktorý brat plánoval vytiahnuť Jozefa z jamy?
10. Čo urobili bratia, keď sa vrátili domov?
11. Čo veril Jákob o Jozefovi?
12. V akom smere bol Jozef podobný zlatu?

3. LEKCIA:

Jozef vo väzení

Písmo: 1M 39. – 40. kapitola

ÚP: *Boh pomáha svojim det'om žiť pre Neho, kdekoľvek sú.*

Aplikácia: S: Pros o Jeho pomoc a dokážeš, že je to pravda.

Úvod: Ťavy vstupujú do Egypta.

Sled udalostí:

1. Jozefa kúpil Pótifar. ÚPS
2. Jozef dostal zodpovednosť v Pótifarovom dome. ÚPS
3. Pótifarova žena pokúša Jozefa. ÚPS
4. Jozef odmieta hrešiť. ÚPS
5. Jozef je uväznený. ÚPS
6. Vo väzení získava zodpovednosť. ÚPS
7. Hlavný pohárnik a hlavný pekár sú uväznení.
8. Pohárnik a pekár majú sny.

Vyvrcholenie: Jozef vysvetľuje sny. ÚPS

Záver: Čašník zabúda na Jozefa.

Verš na zapamätanie: List Filipským 4, 13: „Všetko môžem v Kristu, ktorý ma posilňuje.”

Názorné pomôcky:

Použite pozadie Egypta a vnútrajšok väzenia, alebo plochu s oknom vo väzení. Použite figúrky J-20 – 22, 24 – 32. Napíšte ústrednú pravdu na výkres s zaveste ho na tabuľu. Vložte nasledujúce pásiky s nápismi, keď ich použijete k primeranej aplikácii: „robiť hlúpe veci”, „hriechu povedať: nie”, „hovoriť pravdu”.

Na konci hodiny rozdajte obrázky, ktoré si deti vezmú domov.

Táto lekcia je určená hlavne pre spasené deti. Ak vysvetľujete verš na zapamätanie, je vhodné zahrnúť nasledujúce zdôraznenie pre nespasené deti.

Klamal si niekedy? Áno, je ľahké klamať. Je ľahké rozčúliť sa. To nie je spôsob, akým Boh chce, aby sme žili. Možno si sa rozhodol: „Nebudem viac klamať” alebo „Od dnes budem dobrý”, ale to nejde. Jednoducho nemôžeš prestať robiť zle. Nemôžeš žiť pre Boha taký, aký si. Je to jednoducho nemožné, ako keby moje pero samo písalo. Tu je to, klamstvo na stole. Márne poviem peru „Prosím píš” alebo „Nakresli obrázok”, nemôže to urobiť.

Náš biblický verš hovorí: „Všetko môžem robiť v Kristovi” – to je tajomstvo. Iba ak Pán Ježiš je v tvojom srdci a živote, môžeš žiť tak, ako sa páči Bohu. Potrebuješ, aby ťa zbavil hriechu a bol tvojim Pánom. Ak nemáš Krista, nemôžeš prestať klamať alebo sa prestať rozčúľovať. Ak zdvihnem svoje pero a použijem ho, potom môžem písať a kresliť. Ak ťa Kristus zmení, môžeš robiť všetky veci, ktoré Boh chce, aby si robil.

„Kristus ma posilňuje.” Prekoná všetky ťažkosti. Najprv ma zachraňuje, potom ma posilňuje. Ak si unavený pokusmi robiť dobré a skutočne žiť pre Boha, ver Mu ako svojmu Spasiteľovi. S Jeho silou budeš žiť životom kresťana.

SCÉNA 1:

(Pozadie Egypt, umiestnite ťavy, figúrku J-20.)

Ťavia karavána vstupuje do hlavného mesta Egypta. Kupci majú veľa vecí na predaj. Parfémy a korenia. Možno aj klenoty, zlato a ebenové drevo. A nakoniec jedného mladého otroka. Kto je tento mladý muž, predaný za otroka? Áno, Jozef mal byť predaný druhý krát. *(Umiestnite Jozefa, figúrku J-21, obchodníka J-22 a Pótifara J-24.)*

Jozefa kúpil Pótifar, ktorý bol dôležitým mužom v Egypte. Pótifar bol dvoran faraóna, veliteľ telesnej stráže. A Pótifar zamestnal Jozefa. *(Odložte všetky figúrky.)*

SCÉNA 2:

(Pozadie rovina, umiestnite Jozefa, figúrka J-25, Pótifara J-24.)

Biblia nehovorí, akú prácu vykonával Jozef, ale bola to pravdepodobne ťažká práca. Nový otrok musí robiť veci, ktoré starší otroci nechcú robiť. Čo si myslíš, že Jozef robil? Ohrňoval pery? Hundral? Sťažoval sa? Prečo tu musím byť? Túto krutosť uvalili na mňa bratia! Keby som bol doma s otcom, nemusel by som robiť túto hroznú prácu. Budem myslieť na staré dobré časy. A nestarám sa o to, či je to dobre urobené alebo nie. Tento muž, Pótifara, neznamena pre mňa nič.

Nie, Jozef tak nekonal.

Boh pomáhal Jozefovi žiť pre Nehu, aj keď bol ďaleko od domu a musel ťažko pracovať. Jozef vykonával svoju prácu dobre, vediac že Pán je s ním. Nepracoval len pre Pótifara, robil aj pre Pána. Pretože robil svoju prácu dobre, Pótifara mu dal čoskoro dôležitejšiu prácu, lebo videl, že je iný ako ostatní otroci. Písmo hovorí, že videl, že Boh je s ním. Boh sa odvtedy dodnes nezmenil. Je stále so svojimi deťmi, s tými, ktorí veria v Ježiša Krista ako svojho Záchrancu. Keď si Jeho dieťaťom, je s tebou a pomôže ti žiť pre Nehu práve tam, kde si. Možno sa ti zdá veľmi nudné robiť domáce práce. Je tvoja práca v škole ťažká alebo ľahká? Boh chce, aby si Ho za to prosil. On ti pomôže pamätať si, že máš vyniesť kôš a dobrovoľne sa starať o mladšiu sestru. S Jeho pomocou môžeš byť najlepší v školských prácach. Ak si Jeho dieťaťom, sľubuje ti pomoc. Nestratí ťa tak, ako nestratil Jozefa.

Pretože Jozef tešil svojho pána, Pótifara ho povýšil v službe. Pretože Jozef pracoval ochotne, Pótifara ho zamestnal vo svojom dome. Jozef bol nad všetkými, ktorí pracovali pre Pótifara. Samozrejme Jozef nezarábal viac, pretože otroci nedostávajú žiadnu mzdu! Biblia hovorí, že Boh požehnal Egypťanov dom kvôli Jozefovi a Pánove požehnanie bolo nad všetkým, čo Pótifara mal v dome i na poli. Jozefovi bola preukázaná láskavosť a milosť a on robil všetku prácu veľmi dobre. Pótifarovi sa darilo. Dal Jozefovi toľko zodpovednosti, že Biblia hovorí, že ani sám Pótifara nevedel, čo vlastní. Všetko zveril Jozefovi. Všetko, čo Pótifara vedel bolo, že má veľa jedla v čase obeda. *(Odložte figúrku Pótifara.)*

Jozef vyzeral veľmi dobre, bol pekný, mladý muž. Pótifarova manželka si to všimla. *(Umiestnite Pótifarovu manželku J-26.)* Každý deň ho pozorovala pri jeho práci v dome. Možno si myslela, že Jozef by jej mal venovať viac pozornosti. Chcela, aby ju miloval. Povedala Jozefovi, čo si myslí. Jozef však povedal: „Nie!” Vedel, že by to bolo zlé a povedal jej to. „Pozri,” povedal „tvoj muž mi dôveruje. Ani nevie, čo vlastní. Starám sa o to všetko. Ako by som mohol urobiť niečo také zlé, ako vziať si jeho vlastnú ženu a urobiť najväčší hriech proti Bohu?” *(Odložte figúrky.)*

Stále ho obťažovala. On si dával pozor, aby si ju nevšímal. Jedného dňa, keď bola sama doma, Jozef šiel do domu za svojou prácou. *(Umiestnite J-27.)* Priblížila sa k nemu, chytila ho za kabát a opäť ho žiadala, aby ju miloval. Jozef sa vyšmykol z kabáta a ponáhlal sa preč z domu. *(Odložte figúrku.)*

Žiť pre Boha často znamená povedať hriechu „nie“ ako to urobil Jozef. Možno je na tvojej ulici partia, ktorá sa ťa snaží prinútiť, aby si kradol z obchodu. *(Použite príklad brania drog alebo iný príklad.)* Niekedy televízne programy a videá ukazujú hriech, ktorý Jozef odmietol robiť s Pótifarovou ženou. Boh nechce, aby si pozeral na takéto veci. Pomôže ti vypnúť televízor, alebo odísť z miestnosti. Biblia hovorí, že Pán Ježiš môže pomôcť tým, ktorí sú pokúšaní (Žid 2, 18). Ak si Božie dieťa, príď k Bohu a pros Ho, aby ti pomohol povedať „nie“ zlým veciam. Ak to urobíš „...nájdeš milosť na pomoc v pravý čas“ (Žid 4, 16). Boh je pri tebe, pomôže ti žiť pre Nehu a povedať „nie“ tak, ako to dokázal Jozef povedať Pótifarovej žene. Samozrejme, bola zúrivá. *(Umiestnite Pótifarovu ženu, J-28.)*

Ostala stáť s jeho kabátom v rukách. Jozef si nevedel predstaviť, ako veľmi sa hnevá, mysliac na to, ako ju mohol otrok ignorovať týmto spôsobom! Dostala zlosť. Začala kričať. Jeden z mužov, ktorý tam pracoval, pribehol k nej.

„Pozri,” kričala držiac Jozefov kabát. „Môj manžel kúpil tohto mladého otroka sem, aby nás urazil. Pokúšal sa ma zneužiť. Keď som začala kričať, ušiel a nechal tu kabát.”

Odložila kabát nabok, pokiaľ jej manžel neprišiel. *(Umiestnite Pótifara, J-24.)* Povedala mu to isté klamstvo a ukázala Jozefov kabát. Pótifarova manželka bola hriešna žena. Chcela lásku od iného muža viac ako od svojho manžela. Bola tiež sebecká a pyšná a určovala si, čo chce získať. Ak to nemohla, povedala najhoršie klamstvo.

Klamstvo, ktoré Pótifarovi povedala, prijal ako pravdu. Mal dobrý dôvod hnevať sa na Jozefa a hnevať sa. Bol taký nahneváný, že strčil Jozefa do väzenia. Muselo to byť ťažké pre Pótifara, keď stratil najlepšieho otroka. Nechcel však, aby niekto iný miloval jeho ženu a nebolo nikoho, kto by mu povedal pravdu. Jozef to možno skúšal, ale Pótifara uveril skôr svojej manželke ako otrokovi. Tak bol Jozef strčený do väzenia a Pótifara sa možno snažil naňho zabudnúť. *(Odložte figúrky.)*

SCÉNA 3:

(Vnútrajšok väzenia alebo roviny s figúrkou J-30 okno väzenia, umiestnite Jozefa J-29.)

Jozefovi sa to javilo, ako by už ani nemohlo byť horšie. Väzenie bolo tmavé, vlhké a páchnuce. S Jozefom bol však Boh. Boh pomohol Jozefovi žiť pre Nehu. Jozef nereptal ani sa nesťažoval. Jozef neľutoval seba. Hlavný žalárnik si ho všimol, bol k nemu milý a dal mu nejakú prácu. Len si predstav, žiť pre Boha na takom mieste. Áno, je to možné, keď patríš Pánu Ježišovi. Počúvaj tieto krásne slova z Biblie: „Všetko môžem v Kristu, ktorý ma posilňuje.” (F 4, 13)

Zdá sa ti skoro nemožné konať správne tam kde si? Možno nikto nevie, aké ťažké je to pre teba, ale Boh to vie. Ak si Jeho dieťa, On je s tebou a pomáha ti. Možno by si sa chcel so mnou rozprávať a modliť. Je nádherné navzájom zdieľať svoje problémy, ak patríme Pánovi. Ak sa chceš rozprávať, ostaň na svojom mieste po skončení stretnutia. Prídem k tebe. Ak si Božie dieťa, On ti pomôže žiť pre Nehu a robiť správne veci, aj keď je to ťažké. Bolo to ťažké aj pre Jozefa, najmä vtedy, keď bol hlavný žalárnik k nemu milý a určil ho za svojho pomocníka. Jozef však bol stále vo väzení za vec, ktorú nespravil.

SCÉNA 4:

(Pridajte pekára a pohárnika, figúrky J-31 – 32.)

Jedného dňa Jozef mal dohliadnuť na dvoch nových väzňov. Uhádni, kto ich predstavil Jozefovi? *(umiestnite figúrku J-24, Pótifara)* Pótifar! (veliteľ telesnej stráže, verš 40, 4; 39, 1). Nezabudol naňho. Naučil sa, že Jozefovi môže stále veriť. *(Odložte Pótifara.)*

Jozef sa dozvedel, že to boli muži, ktorí pracovali pre faraóna. Biblia hovorí, že faraón sa na nich hneval, hoci nehovorí, prečo.

Jeden z nich bol faraónov hlavný pekár. V takom veľkom paláci ako bol faraónov, muselo byť veľa ľudí, ktorí varili a piekli výborné jedlá na faraónov stôl. Tento nový väzeň, bol človek, ktorý bol zodpovedný za všetko pečenie.

Druhý muž bol faraónov hlavný pohárnik. Bol jedným z tých, ktorí slúžili faraónovi s vínom, kedykoľvek mal chuť piť. Bol hlavným pohárnikom.

Biblia hovorí, že Jozef slúžil týmto mužom. Môže to znamenať, že im nosil jedlo a staral sa aj o iné veci. Boli tam už nejaký čas, keď ich raz ráno Jozef videl sklamaných a smutných.

„Prečo ste dnes takí smutní?” opýtal sa Jozef.

„Sme smutní pre sen, ktorý sme mali,” odpovedali.

Myslíš, že to niečo Jozefovi pripomenulo? *(Dajte deťom príležitosť odpovedať.)* Jozef si musel rýchle spomenúť na uplynulé roky. Viac ako pred desiatimi rokmi mal tiež zvláštny sen. Mohol si myslieť, že v situácii, ako je dnešná, jeho sen sa nikdy nemôže splniť.

„Niet tu nikoho, kto by nám vedel vysvetliť význam nášho sna.” Vysvetľovali mu väzni. Vedeli, že pri takýchto príležitostiach sa zavolá mág, aby vysvetlil význam sna. (1M 41, 8). Cítili sa bezradní, pretože tam nebol žiaden mág, a tento sen sa zdal byť dôležitý.

Jozefova odpoveď ich prekvapila. „Nepatrí význam snov Bohu?” povedal. „Prosím, povedzte mi váš sen.”

Pohárnik hovoril ako prvý. „V mojom sne som videl vinič s tromi vetvami,” povedal. „Videl som puky, potom puky sa premenili na kvety a tie sa rýchle premenili na strapce zrelého hrozna. V ruke som mal faraónov pohár, vzal som strapce a vytlačil šťavu do jeho pohára a podal som mu ho.”

Jozef to pochopil okamžite. Ako povedal, Boh vie, čo znamená tento sen a Boh mu dal jeho výklad: „Vetvy sú tri dni. Po troch dňoch odídeš z väzenia späť do faraónovho paláca a budeš mu slúžiť s vínom tak ako predtým,” vysvetlil Jozef.

Potom pripojil niečo iné. „Spomeň si na mňa, až budeš opäť slúžiť faraónovi,” povedal. „Opýtaj sa, prosím, faraóna, či by pre mňa nemohol urobiť niečo, aby som sa dostal z tohto miesta? Bol som ukradnutý zo svojej krajiny a odkedy som v tejto krajine, neurobil som nič zlého, pre čo by som mal byť v žalári.”

Jozef veril, že môže byť oslobodený, ak ho oslobodí niekto iný, ako Pótifar. Faraón bol významnejší človek ako Pótifar. Mohol to spraviť, keby chcel.

Pekár čakal na výklad svojho sna. Význam čašníkovho sna bol taký úžasný, že nedočkavo túžil dozvedieť sa, čo mu môže Jozef povedať o jeho sne.

„Toto bol môj sen,” povedal. „Mal som tri biele košíky na hlave. Vo vrchnom boli všetky veci, ktoré sa pečú pre faraóna. Ale kým bol košík na mojej hlave, prileteli vtáci a vyjedli veci z košíka.”

Jozef rozumel aj tomuto sne. „Tri košíky sú tri dni,” povedal. „Po troch dňoch ťa faraón potrestá smrťou a tvoje telo budú jesť vtáky.”

Myslíš si, aké strašné! Možno sa čuduješ, prečo mu Jozef povedal význam jeho sna. Pamätaj, Jozef nespôsobil, aby mu to sen povedal. Boh dal význam tohto sna a aj keď si myslíš, že to nebolo veľmi citlivé, Boh to urobil. Nevieme, čo urobil pekár. Mohlo to byť niečo, za čo si zaslúžil smrť. Jozef povedal pravdu aj keď to

bolo ťažké. Žiť pre Boha znamená byť pravdivý a úprimný. Boh ti pomôže povedať pravdu o tvojom veku, aj keď by si obišiel lacnejšie, keď povieš, že si mladší. Predstav si, že predavačka ti vydala viac, keď si niečo kupoval. Čo by si mal spraviť? (*Dovoľte deťom odpovedať.*) Ak zvyšok triedy klame učiteľovi, je ťažké byť čestný, ale Boh ti pomôže. Pomohol Jozefovi povedať pravdu, kým pracoval a povedať „nie“ hriechu. Božie slovo hovorí: „Všetko môžem v Kristu, ktorý ma posilňuje.“ Všetko znamená všetky veci. Nikdy nebudeš v situácii, kedy by nemohol pomôcť. Bolo nádherné, ako Boh pomohol Jozefovi.

SCÉNA 5:

Jozefovo posolstvo pekárovi bolo pravdivé. Aj jeho proroctvo pohárnikovi. Biblia hovorí, že o tri dni mal faraón narodeniny. V ten deň sa stalo, čo Jozef predpovedal pekárovi i pohárnikovi. A potom Biblia pripája veľmi smutnú vetu. „Hlavný pohárnik zabudol na Jozefa.“

Jozef čakal a čakal a čakal... ale od faraóna neprišlo žiadne slovo o oslobodení. Musel byť sklamaný a pritom musel ďalej pracovať vo väzení. Pokračoval v práci počúvajúc Pána. Kým v jeden deň... och, to je budúca lekcia! Nemôžeš chcieť premeškať budúcu hodinu.

Mám malú kartičku, na ktorej je napísané: „Všetko môžem v Kristu, ktorý ma posilňuje.“ Ak miluješ Pána Ježiša, prečo by si nevzal jednu pri odchode? Tento týždeň si zapíš všetko, v čom ti Pán pomôže: možno povedať niekomu „prepáč“, umyť riad, povedať pravdu. Prines to na budúci týždeň a môžeš sa s nami podeliť o to, čo si dokázal spraviť s Kristovou pomocou.

Kontrolné otázky pre 3. lekciiu:

1. Ako sa mohlo stať, že Jozef pracoval pre Pótifara v Egypte?
2. Prečo bol Pótifar spokojný s Jozefovou prácou?
3. Ako vieš, že bol Pótifar spokojný s Jozefovou prácou?
4. V akom smere pomohol Boh Jozefovi žiť pre Neho?
5. Prečo Jozef skončil v žalári?
6. Prečo môžu kresťania žiť pre Boha, kdekoľvek sú?
7. Jedného dňa predstavil Pótifar Jozefovi dvoch väzňov. Kto to bol?
8. Prečo boli pohárnik a pekár v jedno ráno smutní?
9. Prečo mohol Jozef povedať význam snov?
10. Prečo bolo ťažké byť úprimný k pekárovi?
11. Akú nemilú vec spravil pohárnik Jozefovi?
12. Prečo môžu kresťania počítať s Božou pomocou, ak pre Neho žijú?

4. LEKCIA:

Jozef je odmenený

Písmo: 1M 41, 1 - 57; 1M 42, 1 – 26

ÚP: *Boh vládne nad všetkým, každým a všade.*

Aplikácie: **N:** Dovoľ Mu panovať v tvojom živote.
S: Mysli na Jeho veľkosť a nasleduj Ho.

Úvod: Bolo ťažké čakať...

Sled udalostí:	1. Jozefove uväznenie pokračuje.	ÚP
	2. Faraón má sen.	
	3. Jeho čarodejníci ho nevedia vysvetliť.	
	4. Pohárnik si spomenie na Jozefa.	ÚPN
	5. Jozef privedený k faraónovi.	
	6. Jozef vysvetlí význam sna.	ÚPS+N
	7. Jozef je povýšený.	
	8. Sedem rokov hojnosti	
	9. Sedem rokov hladu	
Vyvrcholenie:	Jozefovi bratia prichádzajú pre obilie.	ÚPN
	10. Jozef ich stretáva.	ÚPN
Záver:	Ich návrat do Kanaánu okrem Šimeóna.	ÚPN+S

Verš na zapamätanie: Žalm 115, 3: „Ale náš Boh je v nebesiach, robí všetko, čo sa Mu ľúbi.”

Názorné pomôcky: *Pozadie väzenia a paláca. Použite figúrky: J-7 – 9, J-29 – 31, J-33 – 36.*

Pre učenie ústrednej pravdy napíšte: „Boh vládne”. Umiestnite to na flanelovej tabuli. V primeranej chvíli počas hodiny použite slová: „každý, všetko, všade”.

Návrh aktivít pre deti: Po skončení klubu alebo doma každé dieťa môže napísať list, v ktorom uvedie: „Boh vládne...”. Potom vyber určitý aspekt Jeho panovania a ilustruj ho. Počas budúcej hodiny ukáž listy.

ÚVOD

Je ťažké čakať, však? Keď čakáš na svoje narodeniny, na Vianoce alebo na futbal, čas plynie veľmi pomaly.

SCÉNA 1:

(Pozadie väzenia, umiestnite figúrky J-29 a J-30, Jozef a väzenské okno.)

Pre Jozefa muselo byť ťažké čakať na oslobodenie vo väzení. Možno si myslel: „Určite sa pohárnik zhováral s faraónom, možno dnes príde správa.” Ale neprišla. Pohárnik zabudol na Jozefa na CELÉ DVA ROKY. Počas tohto času Jozef rozmýšľal o snoch, ktoré sa mu dávno snívali. Teraz nedávali žiaden zmysel. Zabudol Boh na neho? Nie! Aj keď sa dejú najhoršie možné veci, Boh je pri tom. Vládne nad všetkým, a nezabúda na svoje deti. Písmo vraví: „On svojou mocou večne vládne.” (Žalm 66, 7). On nie je slabý Boh, ale silný a mocný. Môže robiť, čokoľvek sa Mu zapáči. Aj keď je ťažké porozumieť, prečo sa dejú smutné veci, Boh stále vládne. Hoci bol Jozef vo väzení, Boh bol pri Ňom. *(Odložte figúrky J-29 a J-30; umiestnite figúrku pohárnika J-31.)*

Ráno, keď išiel pohárnik obsluhovať kráľa, faraón bol veľmi utrápený. Bol obklopený najväčšími čarodejníkmi a mudrcmi z celej zeme. *(Umiestnite figúrky faraóna J-33 a mudrcov J-34.)* Pohárnik počúval, čo hovoril faraón.

„Mal som minulú noc veľmi zvláštny sen,” povedal. „Snívalo sa mi, že som stál na brehu Nílu. Sedem tučných, dobre vyzeraúcich kráv, vyšlo z rieky a začalo sa pásť na lúke. Potom ďalších sedem kráv vyšlo

z rieky. Boli to vychudnuté a biedne, choro vyzerajúce zvieratá. Postavili sa vedľa zdravých kráv a zjedli ich! Potom som sa zobudil. Opäť som upadol do spánku a mal som iný sen. Sedem dobrých, plných klasov zrna vyrástlo na jednom stebľe. (*Na jednom stebľe môže rásť len jeden klas.*) Potom vyrástlo sedem chudobných, prázdnych klasov a tie biedne klasy jedli tie dobre vyzerajúce. Potom som sa opäť zobudil. Čo znamená môj sen?"

Čarodejnici ani mudrci nevedeli vysvetliť význam faraónovho sna. Tu pohárnik prehovoril k faraónovi: „Spomínam si na niečo.“ Pohárnik sa po dvoch rokoch rozpamätal. Biblia hovorí, že povedal: „Spomenul som si na svoju chybu.“ (alebo na svoj hriech.)

„Faraón sa hneval na svojich služobníkov,“ povedal pohárnik. „Hlavný pekár a ja sme boli vo väzení. Vtedy sme mali sny a bol tam mladý muž, ktorý nám vysvetlil ich význam. Naše sny sa naplnili presne ako povedal. Bol otrokom Pótifara, veliteľa stráže, a bol Hebrej.“ (*Hebrej je iné meno pre Židov.*)

Kráľ dal príkaz: „Chodte a privedte toho muža.“

Faraón ako aj pohárnik nepoznal ani nemiloval jediného pravého Boha. Obaja slúžili iným bohom. Teraz však robili to, čo naplánoval jediný skutočný Boh. Boh vládne nad všetkými ľuďmi, aj nad tými, ktorí Ho nemilujú a neslúžia Mu. V Biblii čítame, že ľudia sú v porovnaní s Bohom ako kobyľky. (Iz 40, 22) Možno sa pýtaš: „Prečo Boh dovoľuje ľuďom robiť zle?“ Boh nestvoril človeka ako robota. Dovolil mu vybrať si. Dnes možno niečo ukradneš, oklameš, alebo niekoho zraníš a Boh ťa nezastaví a nepotrestá. To neznamená, že by to nemohol. Je však tiež milujúci a trpezlivý. On čaká, kým sa odvrátiš od hriechu k Ježišovi Kristovi. Ak to neurobiš, jedného dňa, keď prídeš pred Boha, bude ťa súdiť za všetko zlo čo si kedy spravil. Potom uvidíš, že Boh vládne, a žiaden hriech nemôže byť nepotrešaný. Biblia hovorí, že po smrti prichádza Boží súd. Potom každý uvidí, že Boh je „...blahoslavený a jediný Panovník“ (1Tim 6, 15). Až do toho času Boh povoľuje ľuďom vybrať si, ako budú žiť. Nemôžu robiť niečo, čo by nepovolil. Boh zabezpečil, že faraón i pohárnik robili, čo On chce.

Aký šťastný musel byť Jozef, keď prišla správa: „Musíš ísť do paláca.“ Bol okamžite oslobodený. Umyl sa a obliekol a odviekli ho k faraónovi.

SCÉNA 2:

(*Pozadie paláca, umiestnite Jozefa pred faraóna J-29.*)

„Mal som sen a tu mi ho nikto nevie vyložiť,“ vysvetľoval faraón. „Počul som, že rozumieš snom a vieš ich vysvetliť.“

Počúvaj pozorne Jozefovu odpoveď. „Nemôžem povedať čo znamená sen,“ povedal. „Ale Boh ti povie význam tvojho sna“. Čašník si musel spomenúť, čo mu Jozef povedal pred vysvetlením jeho sna.

Faraón zopakoval Jozefovi, čo sa mu snívало, ako to predtým povedal svojim mágom a mudrcom. Povedal viac ako prvý raz: „Nikdy som nevidel také biedne kravy v celom Egypte ako tie, čo vyšli z rieky ako druhé. Keď choré kravy zjedli tie zdravé, stále naďalej vyzerali chudé a choré. Nebol medzi tým žiaden rozdiel.“

Faraón doplnil: „Povedal som ten sen svojim veštcom, ale nevedeli mi ho vyložiť.“ „Boh ukázal faraónovi, čo by mal robiť,“ povedal Jozef. (Všimni si, že neustále hovoril o Bohu.) „Tie dva sny znamenajú to isté. Sedem tučných kráv a sedem plných klasov je sedem rokov. Tieto roky predstavujú sedem dobrých rokov. Sedem chudých kráv a sedem prázdnych klasov znamená sedem chudobných rokov biedy. To sa myslí tým, keď som povedal, že Boh ukázal faraónovi, čo má robiť,“ vysvetlil Jozef jasnejšie. „Bude sedem rokov veľkej hojnosti všetkého v celej egyptskej zemi. Zná budú väčšie ako kedykoľvek predtým. Bude omnoho viac jedla, ako budú ľudia schopní zjesť. Ale po týchto siedmich rokoch príde sedem rokov biedy. Obilie nebude rásť. (Možno nebude pršať?) Bieda bude taká veľká, že ľudia zabudnú, ako dobre sa mali predtým. Bude veľmi zle.“

Jozef dal jasne najavo, že môže vysvetliť význam sna len preto, lebo mu to Boh ukázal. Boh pozná naše myšlienky a sny. Pozná význam všetkého. Vie, čo sa stane a čo sa stalo. Ak by Boh nevedel všetko, nemohol by vládnuť nad všetkým, pretože niekedy by bol sám prekvapený. On však vie všetko. Biblia jasne hovorí, že vie o tebe i o mne každú maličkosť.

Počúvaj tieto slová z Biblie (prečítaj Žalm 139, 2 - 4). Ak nemiluješ Pána Ježiša, budeš sa báť, keď stretneš mocného Vládca. Nebudeš schopný skryť pred Ním akýkoľvek hriech. On vie o všetkých твоjich myšlienkach a o všetkých veciach, o ktorých nevie nikto iný okrem teba. Aký Vládca je On! Je dôležité rozmýšľať o Jeho veľkosti a hovoriť Mu: „Bože si veľmi veľký.“ Iba On mohol dať význam faraónovmu snu.

Potom dal Jozef faraónovi radu: „Tvoje dva sny sú podobné, pretože Boh iste spôsobí, aby sa to stalo. Boh to urobí skoro. Faraón by mal nájsť muža, ktorý bude múdro riadiť celú egyptskú krajinu.“

Predstav si, že Jozef, hebrejský väzeň, mal toľko odvahy, aby povedal veľkému faraónovi, pánovi celej zeme, čo má robiť! Ak robíme veci, ktoré Boh chce, aby sme robili, ak úprimne slúžime Pánu Ježišovi, nielen človeku, On nám dáva odvalu hovoriť správne veci.

Jozef začal svojou radou: „Nájdí takého muža,” povedal „a daj mu pomocníkov v jeho práci. Počas siedmych rokov prebytku potrava by mala byť zhromažďovaná a uskladnená. Potom, keď príde sedem rokov biedy, bude dostatok jedla a Egypt nebude hladovať.”

Ako faraón a jeho služobníci počúvali Jozefa, vedeli, že to bol dobrý návrh. Kráľ pozrel na svojich služobníkov a povedal: „Môžeme nájsť iného muža ako je tento?” Ukázal na Jozefa a doplnil: „V ňom je Boží Duch.”

Najprv Pótifar, potom žalárnik, teraz faraón – všetci si uvedomili, že Pán bol s Jozefom.

Faraón povedal Jozefovi: „Pretože Boh ti ukázal všetko toto, nemôže byť nikto múdrejší od teba. Ty by si mal byť tým mužom, ktorý by mal spravovať celý Egypt. Iba ja budem od teba mocnejší. Ty budeš druhý.” (*Odložte Jozefa J-29, pohárnika J-31 mudrcov J-34, priložte Jozefa J-35.*)

Faraón si zložil prsteň a navliekol ho Jozefovi na prst. Tento prsteň bol symbolom moci a authority. Kto ho nosil, mal právo písať a hovoriť vo faraónovom mene. Potom dali Jozefovi šaty, aké nosia princovia. Faraón mu dal zlatú reťaz okolo krku a predstavil ho s vojnovým vozom a koňmi. V tom čase sa Jozefovi zdalo, že snívá! Jeho život bol plný snov, ale toto nebol sen. Bol vybratý z väzenia, daný do paláca a počas jedného dňa sa stal vládcom!

Faraón rozkázal, aby jeho služobníci, keď Jozef prechádza cez krajinu na jeho voze, volali: „Kľaňajte sa mu!” Tak sa aj stalo. Bolo to prvýkrát, čo Egypťania povýšili Jozefa, pretože mali moc to urobiť. Ale skoro sa ho naučili milovať za všetko, čo pre nich vykonal.

Bola to veľmi zvláštna situácia – Hebrej panujúci v Egypte. Boh nevládol iba v Kanaáne, ale aj v Egypte. On vládne všade. Môžeš mi povedať nejakú vzdialenú krajinu? (*Umožnite deťom diskutovať.*) Áno On vládne vo všetkých týchto krajinách. Biblia nám hovorí, že od Neho nemôžeš odísť (Žalm 139, 7 - 10). Vládne všade, pretože je všade a vládne naveky. Aký veľký je náš Boh!

SCÉNA 3:

(*Pozadie palác, umiestnite Jozefa J-35, pisára J-36*)

Pre Jozefa muselo byť veľmi povzbudivé, keď vedel, že Boh je s ním aj v Egypte. Mal veľmi dôležitú a ťažkú prácu. Počas rokov dobrej žatvy sa veľa uskladnilo. Na konci toho bolo toľko, že nebolo možné mať o všetkom záznamy. Boh poslal dobrú žatvu. On vládne nielen nad ľuďmi, vládne nad všetkým, aj nad počasím.

Prišli roky neúrody. Keď začal byť nedostatok jedla, prišli ľudia k faraónovi a faraón ich poslal za Jozefom. Jozef bol nazývaný správcom Egypta. Otvoril sýpky a predával ľuďom jedlo. Neúroda zasiahla aj iné krajiny. Čoskoro začali ľudia aj z iných krajín chodiť za Jozefom, pretože Biblia hovorí: „Bieda bola vo všetkých okolitých krajinách.” Jozefovi služobníci museli robiť záznamy, koľko jedla sa predalo.

Jedného dňa, keď bol Jozef zaneprázdnený predajom jedla, videl niekoľko mužov z inej krajiny prichádzať k jeho skladom. Skupina desiatich mužov sa držala spolu. Pristúpili k Jozefovi a poklonili sa mu. Čo za ľudia to boli? Boli to Jozefovi bratia.

Dokážeš v tom vidieť trochu z Božieho plánu? Boh si vybral deti Izraela (Jákovovu rodinu), aby boli tými ľuďmi, cez ktorých raz o niekoľko sto rokov neskôr príde Spasiteľ. Zabezpečil, aby netrpeli hladom v týchto ťažkých časoch. Nedovolil, aby zahynuli. Keď príde ten pravý čas, Boh pošle svojho jediného Syna do židovskej rodiny. Áno, Boh vládne a stará sa o svoje plány. Pokračoval vo svojej práci tak, že Jeho Syn sa narodil v pravom čase. Ježiš Kristus prišiel na svet. Žil vzorný život. Zomrel na kríži a bol potrestaný za naše hriechy. Opäť vstal a žije naveky. To bol Boží veľkolepý plán spasenia. Urobil to preto, aby si mohol byť v Božom kráľovstve. Boh vládne nad všetkým vo svete, aj nad srdcami ľudí. Ak veríš Pánovi Ježišovi ako svojmu Spasiteľovi, Boh začína vládnuť v tvojom živote. Miluješ Ho a slúžiš Mu. Bol si vzatý zo satanovho kráľovstva a daný do Božieho. To všetko je možné, pretože Boh vládne nad všetkým, čo sa deje. Postaral sa o to, aby Jakubova rodina nevyhynula.

V Božom čase prišli Jákovovi synovia žiadať o potravu.

SCÉNA 4:

(*Pozadie palác, umiestnite Jozefa J-35, bratov J-7 – 8.*)

Jozef ich okamžite spoznal. Jeho bratia! Nedal im však najavo, že to vie...a oni ho nespoznali. Mal osemnásť alebo devätnásť rokov, keď ho videli naposledy. Teraz mal tridsať deväť rokov. Bol oblečený ako Egypťan. Hovoril egyptským jazykom. Hovoril prísny hlasom: „Odkiaľ prichádzate?” Tlmočník opakoval otázku v hebrejčine. (*Priložte tlmočníka J-36.*)

„Prichádzame z Kanaánskej krajiny nakúpiť jedlo,” odpovedali. Tlmočník to preložil Jozefovi.

Biblia hovorí: „A Jozef si spomenul...” Čo si myslíš, na čo si spomenul? Jeho sny! Sny spred dvadsiatich rokov sa uskutočnili. „Myslím, že klamete,” povedal. „Prišli ste sa pozrieť, ako Egypt trpí v biede.” „Nie, môj pane,” odpovedali, „tvoji služobníci prišli nakúpiť potraviny. Všetci sme synmi jedného muža. Sme

vážení muži. Tvoji služobníci nie sú klamári.” Predstav si, oni sa nazvali Jozefovými služobníkmi! Poznali ho len ako správcu Egypta. Jozef prísne odpovedal: „Stále si myslím, že ste klamári.”

Ich odpoveď bola skutočne úprimná a pravdivá. „Tvoji služobníci sú všetci bratia,” povedali, „synovia jedného muža z Kanaánu. Máme ešte jedného mladšieho brata, ktorý je doma s otcom. A jedného brata už niet.“
(*To znamená to isté, akože zomrel.*)

Jozef bol rád, keď sa dozvedel, že jeho otec stále žije a Benjamín je v poriadku. Ale povedal: „Stále si myslím, že klamete. Ak chcete dokázať, že neklamete, pošlite pre vášho mladšieho brata. Jeden z vás smie ísť domov, aby ho priviedol. Ostatní budú vo väzení, kým ho neprivedie. Ak to nechcete spraviť, potom ste klamári.”

Jozef im dal tri dni na rozmyslenie a za ten čas sedeli v žalári. (*Odložte figúrky.*)
Keď ich opäť vybral zo žalára, hovoril už milšie.

SCÉNA 5:

(*Vonkajšie pozadie, umiestnite bratov J-7 – 8, Jozefa J-35*)

„Rozhodol som sa, že jedného z vás nechám tu vo väzení a ostatných pošlem domov,” povedal. „Uctievam Boha,” povedal Jozef. To bolo ako keby bol povedal: „Pretože milujem Boha, budem k vám milý.” Nezaslúžili si to, pravdaže. Ale Jozef sa rozhodol, že k nim bude milý, aj keď si to nezaslúžia.

„Ak ste čestní muži, jedného z vás nechám tu vo väzení. Ostatní smiete ísť domov s jedlom pre vaše rodiny. Privedte sem vášho mladšieho brata, ak mi chcete dokázať vašu čestnosť. Iba tak uverím, že nie ste podvodníci a nezomriete.” Trest za klamstvo bola smrť, preto sa nemožno čudovať, že sa bratia báli. Hovorili o tom pred Jozefom. Netušili, že hovorí ich jazykom! „Sme vinní spravodlivo pre nášho brata,” povedali. „Keď sme videli jeho slzy a počuli jeho plač, nevšímali sme si to. Preto prišli na nás tieto ťažkosti.”

Potom prehovoril Rúben: „Nevravel som vám, aby sme mu neuškodili? Ale vy ste nepočúvali. Teraz zomrieme, pretože ste zodpovední za jeho smrť!” Ešte stále nedôverovali tomuto správcovi. Samozrejme - Jozef rozumel všetko, o čom sa zhovárali a vedel, že hovorili o čase, kedy ho predali. Keď sa otočil a vyšiel z miestnosti, nemohli tušiť, že odišiel, lebo nemohol zadržať slzy. (*Odložte Jozefa.*)

Tu bol muž, v srdci a živote ktorého vládol Boh. Bratia si zasluhovali trest. Nezasluhovali si dostať obilie ani milosť. Jozef ich však miloval. Bolo to možné len preto, že Jozef patril Bohu a On bol v jeho živote. I dnes Boh môže vládnuť v tvojom živote. Nevidel si trochu z Jeho veľkosti? Je vážna vec hrešiť proti Bohu. Stretnutie s Ním bude strašné, ak On nevládne v tvojom srdci. Potrebuješ ešte dnes prísť k Pánovi Ježišovi. Len On môže odpustiť všetky tvoje hriechy a priviesť Ťa do Božieho kráľovstva. Preto zomrel. Potom budeš patriť Bohu, milovať Ho a slúžiť Mu tak, ako Jozef. Jozef si uvedomil, že jeho bratia potrebujú tvrdú lekciu. Preto, keď prišiel späť, vzal Šimeóna a prikázal zavrieť Ho do žalára. Ostatní bratia zaplatili za obilie a vydali sa na spiatočnú cestu.

Je neuveriteľné a nádherné vidieť, ako Boh koná - a ešte sme neskončili náš príbeh. Iba Boh to môže urobiť, pretože jedine On vládne nad všetkým. Má všetku moc, všetko vie. Ako sa postavíš pred Neho? Prosím, nemysli si, že nezáleží, ak si ideš svojou vlastnou cestou. Jedného dňa budeš musieť stretnúť Boha. Nechceš prísť teraz k Pánovi Ježišovi a povedať Mu, že chceš, aby medzi Ním a tebou boli vyjasnené veci? Biblia hovorí, že Boh urobil z Pána Ježiša Knieža a Spasiteľa preto, aby sa ľudia mohli odvrátiť od hriechu a bolo im odpustené (Sk 5, 31). Popros Ho, aby ti odpustil. Potom Boh bude tvojim Bohom a kráľom.

Kresťanskí chlapci a dievčatá nech ďakujú Bohu, že je takým veľkým Vládcom. Často myslí na Jeho veľkosť a povedz Mu: „Aký si veľký”. Ak Ho chváliš, myslí na verš na zapamätanie: „Ale náš Boh je v nebesiach, robí všetko, čo sa Mu ľúbi.” Ž 115, 3

Kontrolné otázky pre 4. lekcii:

1. Kedy si pohárnik spomenul na Jozefa?
2. Prečo mohol Jozef vysvetliť faraónovi význam jeho sna?
3. Ako vieme, že Boh vládne?
4. Kde vládne Boh?
5. Prečo Boh chcel, aby deti Izraela boli v bezpečí?
6. Aký bol význam faraónovho sna?
7. Prečo sa faraón pripravoval na hlad?
8. Čo nám ukazuje, že Boh vládol nad Jozefovými myšlienkami a postojmi?
9. Prečo je tak veľa hriechu a zla, hoci Boh vládne nad všetkým?
10. Kedy stretne každý Boha?
11. Ktorí ľudia sa nemusia báť stretnutia s Bohom?
12. Kedy sa skončí Božia vláda?

5. LEKCIA:

Jozef sa stará o svoju rodinu

Písmo: 1M 42, 27 - 45, 28; 1M 47, 12; 1M 50, 15 - 21

ÚP: Božie slovo sľubuje: „*Milujúcim Boha všetky veci slúžia na dobro.*”

Aplikácie: **S:** Ver tomuto nádhernému sľubu!
N: Musíš veriť Kristovi, až tak sa začať tešiť z tohto sľubu.

Úvod: Robenie skladačky.

Sled udalostí:

1. Jozef videl Božie plány.	ÚP
2. Bratia našli peniaze vo vakoch.	ÚPN
3. Povedali Jákobovi, čo sa stalo.	
4. Neskôr sa vrátili do Egypta.	
5. Jákob je nešťastný, keď Benjamín odchádza.	ÚPS
6. Bratia sa stretli s Jozefom a neskôr opustili Egypt.	
7. Egyptský posol našiel strieborný pohár.	
8. Všetci sa vrátili k Jozefovi.	ÚPN

Vyvrcholenie: Jozef odhalil svoju totožnosť.

9. Bratia sa boja.	
10. Jozef povedal, že to bol Boží plán.	ÚPS

Záver: Jákob prišiel do Egypta a o všetkých bolo postarané ÚPS+N

Verš na zapamätanie: List Rímskym 8, 28: „A my vieme, že milujúcim Boha... všetky veci slúžia na dobro.”

Názorné pomôcky:

Použiť sa môže vonkajšie pozadie a bohaté vnútorné pozadie. Môžete použiť stĺpy z vonkajšieho pozadia na vnútornú scénu, použite figúrky J-7 – 9, J-11, J-35 – 43.

ÚVOD

Skladal si už niekedy puzzle? Niektoré sú veľmi ťažké a je náročné dať všetky kúsky dokopy. Jozefov život bol ako skladačka (*umiestnite J-35*). Časti jeho života akoby nemali žiaden význam. Keď sa stal správcom Egypta, musel si spomenúť na sen, čo mal ešte ako chlapec. Začal rozumieť, prečo Boh naňho dopustil všetky tie ťažké roky v Egypte. Vieš, prečo to Boh dopustil? (*Diskutujte s deťmi – ukážte, že Jozefova viera bola silná, naučil sa egyptský jazyk a písmo, rozumel životu chudobných aj bohatých.*) Boh v tom všetkom pracoval láskavo a múdro. V Biblii je sľub, že to robí pre všetky svoje deti. „A my vieme, že milujúcim Boha... všetky veci slúžia na dobro.” (R 8, 28) Boh je vládcom nad všetkým, preto môže spôsobiť, že VŠETKY veci budú slúžiť na dobro v tvojom živote tak ako v Jozefovom.

SCÉNA 1:

(*Pozadie roviny, umiestnite bratov – J-7 – 8, 38 a vrece zrna J39.*)

Jozefovi bratia mohli vidieť trochu dobra, ktoré prichádzalo na nich. Boli na ceste domov bez Šimeóna.

Na mieste, kde sa zastavili na nocľah, jeden z nich otvoril batoh s obilím pre svojho osla. „Pozrite na toto,” ukazoval. „V batohu je striebro.” Bratia sa pozreli na seba s obavami. „Čo nám to urobil Boh?” opýtali sa. Vždy, keď sa stalo niečo zlé, bratia to považovali za trest. Každý mal vinné svedomie. Každý z nás má svedomie. Je to ako tichý hlas v nás, ktorý sa ozýva, ak robíme niečo zlé. Tvoje svedomie ti pripomenie všetko zlé, čo si vykonal, najčastejšie večer, keď si ľahneš do postele. Dnes máš obvinené svedomie, práve teraz myslíš na niečo zlé a snažíš sa to skryť. Je iba jeden liek na nečisté svedomie. Boh naplánoval, ako to môžeš dať do poriadku. Počúvaj, čo Boh hovorí v Biblii: „...krv Krista, ktorý... samého seba obetoval Bohu... očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme slúžili živému Bohu.” (Žid 9, 14) Ježiš Kristus, jediný Boží Syn, vzal tvoj hriech a vinu, keď zomrel na kríži za teba. On jediný môže vziať tvoj hriech a očistiť tvoje svedomie od viny. Musíš uveriť Pánu Ježišovi, že to pre teba môže urobiť. Potom môžeš milovať a slúžiť Bohu. Ak sa trápiš pre nečisté svedomie a skutočne chceš veriť Pánovi Ježišovi, ale nevieš ako, rád sa o tom s tebou porozprávam. Ostaň po skončení stretnutia. Je veľmi dôležité dozvedieť sa, ako dôverovať Ježišovi Kristovi. (*Učiteľ naznačí*

miesto, kde sa deti zhromaždia po skončení hodiny.) Je nádherné byť slobodný od hriechu, ale Jozefovi bratia stále mysleli na svoj hriech. Vyzerá to, že ich prenasledoval po celý čas.

Keď sa vrátili domov, všetko porozprávali otcovi. „Muž, ktorý je správcom Egypta, bol k nám prísny,“ povedali. Povedali otcovi celý príbeh, vysvetlili, prečo Šimeón neprišiel späť s nimi.

SCÉNA 2:

(Vonkajšie pozadie alebo otvorené stany, umiestnite Jákoba J-40, bratov J-7 – 8.)

„Povedal, že sme klamári. Povedali sme mu: „Nie, sme čestní mužovia.“ „Povedal, že nám neuverí, pokiaľ k nemu neprivedieme nášho najmladšieho brata. Ak to urobíme, uverí nám a pustí Šimeóna.“

„Nie!“ povedal Jákob. „Nikdy tam neodvediete Benjamína. Beriete odo mňa preč moje deti. Jozefa niet. Šimeóna niet. A teraz chcete odvieť Benjamína? Nikdy!“ (z 1M 42, 36 - 38) Rúben povedal, že bude zodpovedný za bezpečný Benjamínov návrat. Ale Jákob povedal: „Nie! Jeho brat je mŕtvy a keby sa malo niečo stať Benjamínovi, zomrel by som od smútku.“

Nehovorilo sa už o tom dovedy, kým sa neminulo všetko jedlo, ktoré priniesli z Egypta. Každý premýšľal, čo by mali urobiť, ale nikto nič nepovedal. Jedného dňa povedal Jákob: „Chodte znovu do Egypta a prineste viac jedla.“ *(Umiestnite postavu Benjamína J-11.)*

Júda prehovoril: „Bez Benjamína nemôžeme ísť. Ten muž povedal, že nás nechce ani vidieť, ak neprídeme s ním.“

Tak cestu opäť zavrhl. Jákob povedal, že Benjamín nemôže ísť. Júda povedal, že musí ísť. „Prečo ste povedali tomu mužovi, že máte mladšieho brata?“ opýtal sa Jákob.

„Pretože sa nás pýtal. Ako sme mohli vedieť, že povie: „Privedte ho sem“? odpovedal Júda. Potom sľúbil, že bude osobne zodpovedný za jeho bezpečnosť.

Keď Jákob videl, že jeho rodina bude bez jedla hladovať, pochopil, že nemôže nič urobiť. „Chodte,“ povedal, „ale vezmite tomu mužovi dar.“ Jákob naplnil balík medom, korením, orechmi a inými vecami. Povedal svojim synom, aby si vzali dvojnásobné množstvo peňazí, na cestu tam a späť a na nákup potravín.

Keď odišli, Jákob sa modlil: „Najmocnejší Bože, daj súcit tomu mužovi, aby poslal späť Šimeóna a Benjamína.“ Potom smutne doložil: „Ak stratím svoje deti, stratím všetko.“ *(Odložte všetky figúrky.)*

Úbohý Jákob! Vyzeralo preňho nemožné, aby sa veci obrátili na dobré. Miloval Boha, ale život bol taký tvrdý. Ak si Božie dieťa, v Božom Slove sa nič nemení, pretože všetko slúži na dobré.

Keď lekárnik vyrába liek, použije presné miery. Mieša malé kvapky jednej prísady s inými. Na konci vyrobí dobrý liek. Ak by použil niečoho viac, mohol by byť z toho jed, ale on to urobí presne podľa návodu. Boh koná takto s každým svojim dieťaťom. Vie, koľko starostí môže dopustiť, koľko šťastia poslať. Chce tým dosiahnuť, aby sme sa snažili byť ako Ježiš Kristus. Ak si kresťan, ver tomuto sľubu a dôveruj Bohu, aj keď je v tvojej rodine smrť, keď si chorý, ak máš veľké problémy v škole alebo doma. Niekedy je ťažké veriť Bohu, keď život vyzerá taký ťažký. Tak sa cítil aj Jákob, keď videl odchádzať Benjamína s ostatnými synmi. Keď videl Jozef prichádzať bratov, okamžite si všimol, že Benjamín je s nimi. Jozef zavolať sluhu zo svojho domu. „Zariad pre týchto mužov večeru v mojom dome,“ povedal.

SCÉNA 3:

(Bohaté vnútorné pozadie, umiestnite bratov J-7 – 8, J-11, Šimeóna J-9, tlmočníka J-36.)

Keď boli muži poslaní do Jozefovho domu, veľmi sa báli. „Je to pre peniaze v našich batohoch,“ povedali. Snažili sa to vysvetliť sluhovi, ale nevšímal si ich, hovoriac, že má ich peniaze. Cítili sa lepšie až vtedy, keď priviedli Šimeóna z väzenia. *(Umiestnite Jozefa J-35.)*

Keď Jozef vstúpil, podali mu dar svojho otca a padli pred ním na kolenná. *(Odložte J-7 – 9, J-11; umiestnite J-43, 37.)*

„Žije váš otec a je v poriadku?“ opýtal sa.

„Tvoj služobník, náš otec, je v poriadku,“ odpovedali opäť sa pokloniac.

Pozerajúc na Benjamína, Jozef povedal: „A toto je váš mladší brat, o ktorom ste hovorili? Boh je k tebe dobrý, syn môj,“ povedal Benjamínovi. Potom Jozef rýchle odišiel. Nikto nevedel, že nemohol zadržat slzy pre to, čo videl a počul. Keď sa Jozef vrátil, podávala sa večera. Jozef podával jedlo, ktoré bolo prinášané na jeho stôl. Najskôr obslúžil Benjamína, až potom ostatných! Počas jedla sa cítili všetci dobre. Neskôr boli splnené všetky ich povinnosti a ich účet bol zaplatený. Bratia prespali jednu noc v Egypte a na druhý deň sa vybrali domov. *(Odložte figúrky.)*

Vieš si predstaviť ich radosť? Šimeón bol s nimi. Benjamín bol s nimi. Všetko vyzeralo, že bude v poriadku.

Stalo sa však niečo, o čom bratia pred svojim odchodom nevedeli. Bol to Jozefov plán. Prikázal svojim sluhom: „Dajte ich peniaze späť do vakov a spolu s peniazmi dajte do vreca najmladšieho môj strieborný pohár.”

Bolo ešte stále veľmi skoro ráno. Bratia práve vstupovali do krajiny zo mestskou hranicou, keď zbadali muža prichádzať k nim. Spoznali v ňom Jozefovho sluhu. Zavolať na nich, aby zastavili.

SCÉNA 4:

(Vonkajšie pozadie, umiestnite bratov J-7 – 9, 11.)

„Prečo ste sa odplatili zlom za dobro? Prečo ste ukradli strieborný pohár môjho pána?” opýtal sa.

(Umiestnite egyptského sluhu J-41.)

Vedeli, že sa mýli. „Prečo to hovoríš?” opýtali sa ho. „Boh nám zakazuje niečo také spraviť. Doniesli sme späť peniaze, ktoré sme našli v batohoch. Prečo si teda myslíš, že by sme vzali striebro alebo zlato tvojho pána? Môžeš nás prehľadať. Ak to nájdeš u jedného z nás, môžeš ho odsúdiť na smrť a my ostatní budeme tvoji otroci.” Skutočne sa hnevali, že ich obvinil z niečoho takého.

„Iba ten, kto má skrytý pohár, bude mojím otrokom,” povedal Egyptčan, „ostatní budú môcť odísť.”

(Umiestnite vrecia J-42.)

Hľadanie začalo u Rúbena. Každý muž otvoril svoje vrece. Jozefov sluha prešiel od Rúbena k Šimeonovi, k Lévimu, k Júdovi, k Dánovi, k Naftálímu, ku Gádovi, k Ašérovi, k Jissáchárovi, k Zebulúnovi, k Benjamínovi. A tam našli pohár! Ako myslíš, že sa cítili títo muži? Ako sa mohlo stať niečo také zlé?

SCÉNA 5:

(Bohaté vnútorné pozadie, umiestnite Jozefa J-35, tlmočníka J-41, pisára J-36, Benjamína J-11, bratov J-7 – 9.)

Trasúc sa od strachu, bratia vzali svoje batohy a vrátili sa do mesta k Jozefovi. Čakal na nich. Padli pred ním na zem. *(Umiestnite J-43, J-37.)* Prehovoril k nim nahnevane: „Čo ste urobili? Nevedeli ste, že budem vedieť, kto to spravil?”

Júda hovoril za nich. „Čo môžem povedať svojmu pánovi? Ako môžeme hovoriť? Ako môžeme dokázať, že sme nevinní? Boh ukázal náš hriech. Niet čo robiť, staneme sa tvojimi otrokmi.” (z 1M 44, 16)

Neukradli pohár, ale cítili sa vinní. Vina za to, že zaobchádzali voľakedy zle so svojim bratom, ostávala na nich. Je v tvojom živote hriech, na ktorý nemôžeš zabudnúť? Tvoje zlé svedomie ti povie, že niečo nie je v poriadku. Si vinný pred Bohom. Dôveruj Mu, že môže vziať tvoj hriech a vinu.

On môže očistiť tvoje svedomie od skutkov, ktoré vedú k smrti. Budeš milovať Boha a budeš tiež vedieť, že všetky veci slúžia na dobro. Jozefovi bratia nemohli vidieť nič dobré v tom, čo sa stalo, keď stáli strachujúc sa pred Jozefom. „Nie,” povedal Jozef, „nevezmem vás všetkých za otrokov. Iba toho, u koho sa našiel môj pohár. Ostatní môžu ísť v pokoji k svojmu otcovi.”

Možno Júda podišiel k Jozefovi a ticho k nemu hovoril. Možno nechcel, aby ho počuli okolo stojaci Egyptania. „Prosím, dovoľ mi niečo vysvetliť,” povedal, „a nehnevaj sa.” Júda pripomenul Jozefovi ich prvú návštevu a jeho otázku týkajúcu sa ich rodiny. Ako povedali, Benjamín nemohol opustiť ich otca, pretože jeho brat bol mŕtvy a keby sa niečo stalo Benjamínovi, zomrel by. Potom povedal, ako ich otec určil, že Benjamín nemôže odísť hlavne preto, že jeden syn bol roztrhaný na kusy, keď pred mnohými rokmi odišiel z domu. Benjamínovi sa nesmie nič stať! Júda skončil povediac: „Ak prideme k otcovi a on nebude s nami, otec zomrie. Budeme zodpovední za smrť otca z trápenia. Prisahám, že ak sa Benjamín nevráti s nami, obviňoval by som sa navždy za to. Teraz, prosím, dovoľíš, aby som ostal tvojím otrokom miesto Benjamína?” Aký iný bol Júda oproti minulosti, keď chcel predať Jozefa obchodníkom! Jozef sa pozrel na Egyptanov, ktorí boli s ním v miestnosti. „Všetci odíďte,” prikázal. *(Odložte figúrky J-41, J-36.)*

Keď Jozef a jeho bratia boli sami, nepokúšal sa už dlhšie zakryť svoje city. Hlasno zavzlykal. Bratia sa iste čudovali, prečo sa správca takto správa. Keď mohol Jozef opäť hovoriť, obrátil sa k svojim bratom so slovami: „Ja som Jozef! Je pravda, že môj otec ešte žije?”

Biblia hovorí, že bratia nemohli odpovedať. Boli vystrašení. Báli sa predtým, ale teraz sa báli ešte viac. JOZEF! Spomenuli si, ako s ním zaobchádzali. Teraz boli v jeho moci. Čo urobí? Nepoznali Jozefov plán.

„Prosím, poďte ku mne bližšie,” povedal Jozef. Tón jeho hlasu už nebol prísny, ale veľmi milý. Bratia k nemu podišli, kým vysvetľoval.

„Ja som Jozef, váš brat, ktorého ste predali do Egypta. Nebojte sa a nebuďte sklamaní. V skutočnosti ma sem poslal Boh.” Teraz sa Jozef mohol pozrieť späť a vidieť, ako Boh zmenil všetko zlé v jeho živote na dobro. „Boh ma sem poslal, aby som zachránil vaše životy,” povedal. „Boh ma poslal pred vami sem, aby som zachránil vás a vaše rodiny od hladu.”

Jozef vedel o národe, ktorý podľa Božieho Slova príde cez jeho otca Jákoba, jeho starého otca Izáka a prastarého otca Abraháma. Boh by nenechal zomrieť svoj národ hladom alebo ináč. Boh dodržal svoj sľub a požehnal tento národ. Boží syn sa narodil na tento svet cez tento národ.

To bol nádherný plán. Všetky Božie plány sú dobré a múdre. Ak si Jeho dieťa, má plán aj pre teba. Je to dobrý plán a On ho uskutoční. Jeho plány nie sú myšlienky, ktoré sa možno stanú, Jeho plány sa vyplnia. Niekedy nemôžeme pochopiť, prečo Boh dopustil, aby sa niektoré veci stali, mnoho nepochopíme, kým neprídeme do Neba. Boh má však dobrý dôvod, prečo dovolí, aby sa ti stali niektoré veci, ak Ho miluješ.

Jozef nemohol rozumieť, keď prechádzal ťažkosťami, ale teraz porozumel a snažil sa to vysvetliť svojim bratom. „Vy ste ma sem neposlali, ale Boh,” vysvetľoval im.

Prv než sa zmohli na slovo, oznámil im Jozef svoj plán. „Ponáhľajte sa domov k môjmu otcovi. Povedzte mu o mne všetko. Povedzte mu, aby prišiel do Egypta. Budete tu žiť so mnou. Všetci si privedte svoje rodiny. Budem sa o vás starať počas ďalších piatich rokov hladu.”

Aké vzrušujúce! Bolo veľa slz. Hlavné slzy radosti. Jozef pobožkal všetkých svojich bratov. Nakoniec sa vybrali opäť na cestu. Nie len s jedlom, ktoré sa vybrali kúpiť, ale s väčšími zásobami jedla, peňazí, nových šiat, vozmi a somármi. *(Odložte všetky figúrky.)*

„Jozef ešte žije a je správcom Egypta,” povedali svojmu otcovi Jákovovi. Bolo ťažké tomu uveriť, ale keď videl všetky tie veci, poznal, že je to pravda.

Aké opätovné stretnutie bolo v Egypte! Jozef dodržal sľub a staral sa o ich potreby, kým žili v Egypte. (1M 47, 12) Pre Jákoba a jeho rodinu to bolo akoby Jozef vstal z mŕtvych. Museli vidieť, že Boh pracuje na svojom dobrom pláne. Všetky Jeho plány sú dobré aj keď im nemôžeme rozumieť. Čuduješ sa, čo sa deje s tebou? Ak si spasený, toto zaslúbenie je pre teba. Nauč sa to. Ver tomu, aj keď nerozumieš. Je to zvláštny sľub od Boha pre tých, čo milujú Boha ako Jozef. Možno si ako jeho bratia, ktorí boli vinní. Ak ti Boh ukáže, že hrešíš proti Nemu, odvráť sa od zlých vecí, ktoré ťa odvádzajú od Neho. Ver Pánovi Ježišovi, že dnes môže vziať hriech od teba. *(Opäť prečítajte Žid 9, 14.)* On vezme od teba tvoj hriech a vinu, aby si mohol milovať Boha. Nádherný sľub R 8, 28 je tiež pre teba. *(Je dobré mať chvíľku ticha, aby sa deti mohli v tichosti rozprávať s Bohom v srdci.)*

Kontrolné otázky pre 5. lekcii:

1. Ak si Božie dieťa, aký Boží sľub ti má pomáhať veriť Mu, keď máš problémy?
2. Čo našli bratia vo svojich vakoch po návrate z ich prvej cesty do Egypta?
3. Prečo si bratia mysleli, že ich Boh trestá?
4. Čo prikázal Jozef bratom urobiť prv, než im dá viac obilia a oslobodí Šimeóna?
5. Aký je jediný spôsob zbaviť sa nečistého svedomia?
6. Čo povedal Jákob svojim synom, keď chceli vziať Benjamína prvýkrát do Egypta?